

Nätverksträff kommunernas hygienombud – Välkomna

Tid:
kl.14-15

Agenda:

Vilka är Vårdhygien

Hygienombudets uppdragsbeskrivning

Självskattnig gällande Basala hygienrutiner (BHR),

Kommentarer från självskattnig

Hitta till Vårdhygiens hemsida

Inskickade frågor

BHR - skyddshandskar

Struktur för en eventuell plattform

Nästa hygienombudsträff.

Smittskydd och vårdhygien

Smittskydd (samhället) och Vårdhygien (sjukvården) är Region Jämtland Härjedalens infektionsförebyggande enhet, med uppgift att förebygga och minska spridningen av smittsamma sjukdomar till och mellan människor.

Nyheter

[Prenumerera på våra nyheter](#)

Nyhetsbrev från vårdhygien

2025-11-17

Veckostatistik för influensa, RS- virus, calicivirus och coronavirus

Statistiken visar den lokala förekomsten av coronavirus...

2025-11-17

Vårdhygienisk information vid förorening i vatten

Möjlig påverkan på vattnet v. 45-47 - då gäller förhöjd...

2025-11-03

[Se alla nyheter](#) →

Smittsamma sjukdomar A-O

Smittsamma sjukdomar – handläggning, smittspårning, smittskyddsanmälan, vårdhygieniska riktlinjer.

Kontakta oss

Kontaktuppgifter till smittskydd och vårdhygien

Smittskydd

Smittskydd är en myndighet som arbetar för att förebygga och minska spridningen av smittsamma sjukdomar till och mellan människor. Arbetet är länsövergripande och sker genom epidemiologisk övervakning, smittspårning, information och utbildning. I uppgiften ingår även att bistå allmänheten med råd.

[Smittskyddsanmälan \(SmiNet\) och smittskyddsblad](#) →

[Vaccination](#) →

[Frisk i förskolan](#) →

Vårdhygien

Vårdhygien är en rådgivande funktion för all regional och kommunal vård och omsorg. Vårdhygiens främsta uppgift är att förebygga uppkomst av vårdrelaterade infektioner samt att förebygga smittspridning genom rådgivning, utbildning och riktlinjer.

[Vårdhygieniska riktlinjer](#) →

[Kunskapsstöd vårdhygien](#) →

[Kommunal vård och omsorg](#) →

Vad gör Vårdhygien?

Upprättar rutiner, deltar i ny – och ombyggnation, Upphandling, Vårdhygieniska konsultronder, övervakar och smittspårar.

Arbetar förebyggande mot:

Smittspridning
Vårdrelaterade infektioner

Ger stöd till vårdenheter i hygienfrågor

Vårdhygien i Region Jämtland Härjedalen & våra kommuner

- För att uppfylla kravet på god hygienisk standard behöver vårdgivaren ha tillgång till vårdhygienisk kompetens./ Socialstyrelsen

En vårdhygienisk enhet består av:

- **Mikrobiologiskt laboratorium**
- **Hygiensjuksköterskor, 3st heltider**

Nathalie Själander, Carina Hansson & Erika Björklund

- **T.F Hygienläkare** Friedrich Molde & Andreas Eriksson (Infektionsläkare)

HYGIENSJUKSKÖTERSKOR

Carina Hansson

Telefon: 063-15 33 18

carina.hansson@regionjh.se

Nathalie Själander

Telefon: 063-15 46 12

nathalie.sjalander@regionjh.se

Erika Björklund

Telefon: 063-15 33 80

erika.bjorklund@regionjh.se

Smittskydd

Syftet är att motverka att smitta sprids till eller mellan människor i samhället. Verksamheten regleras enligt Smittskyddslagen.

Smittskydd är en **myndighet** som har till uppgift att organisera, leda, och planera smittskyddsarbetet i länet.

Vårdhygien

Verkar för att tillsammans med vårdverksamheten förebygga uppkomsten av smittspridning och vårdrelaterade infektioner inom hälso- och sjukvården.

Vårdhygien är en **rådgivande** verksamhet.

Hygienombud – Roll och stöd från Vårdhygien

- Ett samarbete för att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner

Uppdragsbeskrivning – Hygienombud

Hygienombud – Roll och stöd från Vårdhygien

Inom regionen finns vårdhygienisk expertis – hygienläkare och hygiensjuksköterskor – som arbetar för att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner inom regionalvård samt kommunalvård och omsorg.

Enhetschefen har det övergripande ansvaret för det vårdhygieniska arbetet på enheten, men alla medarbetare inom hälso- och sjukvården samt kommunal vård och omsorg ansvarar för att följa lagar/föreskrifter, rutiner och riktlinjer.

För att stödja chefen i detta arbete kan hygienombud utses. Hygienombud ska vara uppmärksamma på risksituationer och tillsammans med chef och kollegor arbeta förebyggande mot smittspridning.

Vårdhygien rekommenderar hygienombud på varje enhet, helst en sjuksköterska och en undersköterska. Detta då de har olika arbetsområden. Detta kan skilja sig åt, beroende på hur enheten är uppbyggd.

Vårdhygien erbjuder stöd i form av utbildning, rådgivning, riskanalyser och förbättringsarbete. Vårdhygien samordnar nätverksträffar för hygienombud och tillhandahåller relevant information och utbildningsinsatser.

Utbildningsbehovet kan variera, och det är upp till varje hygienombud att i samråd med enhetschef avgöra vilka föreläsningar som är aktuella.

Hygienombud ska tillsammans med chefen ansvara för att:

- hålla sig informerad om uppdaterade rutiner, till exempel via prenumeration på Vårdhandbokens samt Smittskydd & Vårdhygiens nyhetsbrev för att kunna sprida vidare till medarbetare.
- bistå med ökad vårdhygienisk kunskap till kollegor och chefer.
- fånga upp vårdhygieniska brister och åtgärda dessa, vid behov i samarbete med Vårdhygien.
- i samarbete med enhetschefen avsätta tid för hygienarbete på enheten.
- säkerställa följsamhet till rutiner för mätningar, ex punktprevalensmätningar för basala hygienrutiner (PPM BHR), vårdrelaterad infektion (PPM VRI, regional mätning), självskattningar, samt Halt (kommunal mätning).
- Ta del av resultat från mätningar, till exempel PPM BHR samt PPM VRI, och Halt. Utifrån resultaten identifiera behov av förbättringar och vidta eller föreslå lämpliga åtgärder.

Ansvar i det hygieniska arbetet - Vem ansvarar för vad?

Enhetschef:
Övergripande
Ansvar för
vårdhygieniskt
arbete

Alla medarbetare:
Ska följa rutiner och
riktlinjer

Hygienombud:
Stödjer chefen,
observerar risker,
arbetar
förebyggande

Hygienombudets roll

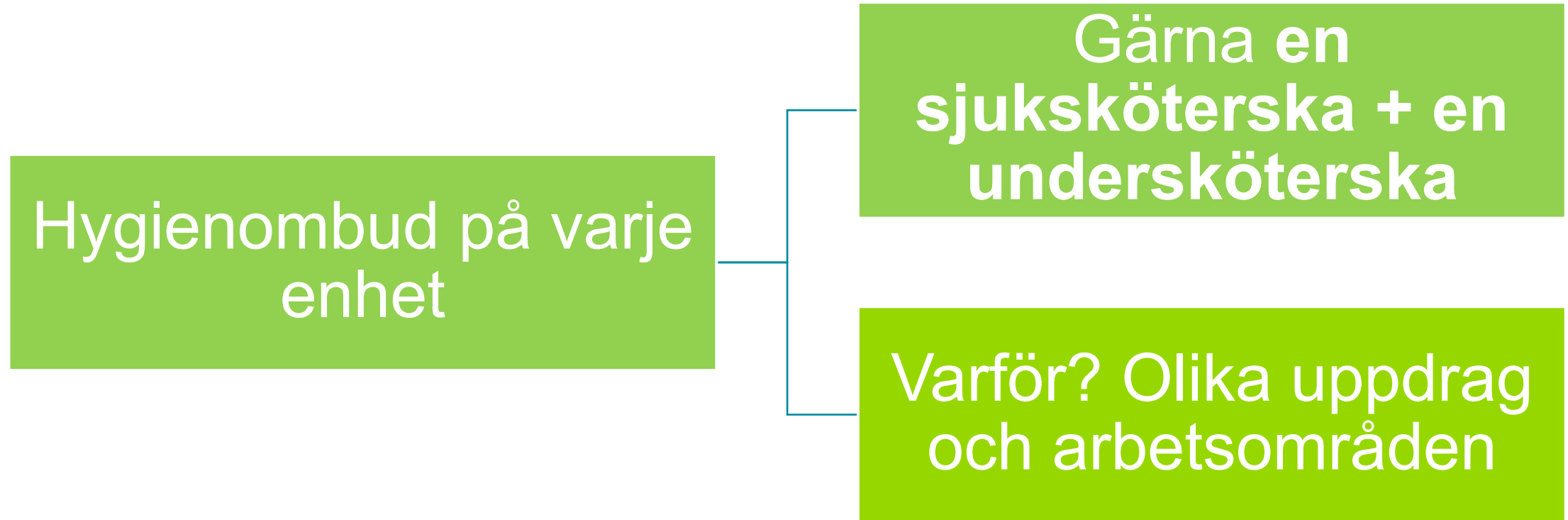
Uppmärksammar risksituationer

Samverkar med chef och kollegor

Bidrar till förebyggande arbete

Är en länk mellan enheten och Vårdhygien

Rekommendationer för hygienombud

Stöd från Vårdhygien - Vilket stöd erbjuds?

Utbildning och
föreläsningar

Rådgivning

Risکانالyser

Förbättringsarbete

Nätverk för
hygienombud

Tillgång till aktuell
information

Hygienombudets ansvar -i samverkan med chef

Vara uppdaterad kring rutiner och nyheter (ex. Vårdhandboken, nyhetsbrev)

Dela kunskap med kollegor och chef

Fånga upp och åtgärda vårdhygieniska brister

Planera in tid för hygienarbete

Arbeta med mätningar och uppföljning

MÄTNINGAR – FÖLJSAMHET OCH FÖRBÄTTRING

- Säkerställa att rutiner för mätningar följs (t.ex. PPM BHR, självskattning BHR & Halt)
- Ta del av resultat från mätningar
- Identifiera förbättringsområden
- Föreslå och/eller vidta åtgärder

Spridning och återkoppling

ÅTERKOPPLING TILL MEDARBETARE

- Sprida mätresultat och åtgärder till hela enheten
- Göra personalen delaktig i hygienarbetet
- Prata om hygien på APT:
 - Rutiner
 - Hygienronder
 - Följsamhet

Introduktion & mentorskap

 INTRODUCERA OCH VÄGLED NY PERSONAL

- Informera **nyanställda och vikarier** om hygienrutiner
- Agera som **mentor och stöd** i hygienfrågor
- Vara en **förebild** i det dagliga arbetet
- Påminna varandra

Aktivt deltagande och kunskapsspridning

 DELTA – LÄR – DELA

- Delta vid **hygienronder** som Vårdhygien utför på din enhet
- Gå på **utbildningar** för hygienombud samt andra som erbjuds
- **Sprid kunskaper** till kollegor
- Uppmuntra lärande i vardagen

"Jag lärde mig något nytt på senaste utbildningen – visste ni att..."

Informationssökning & rapportering

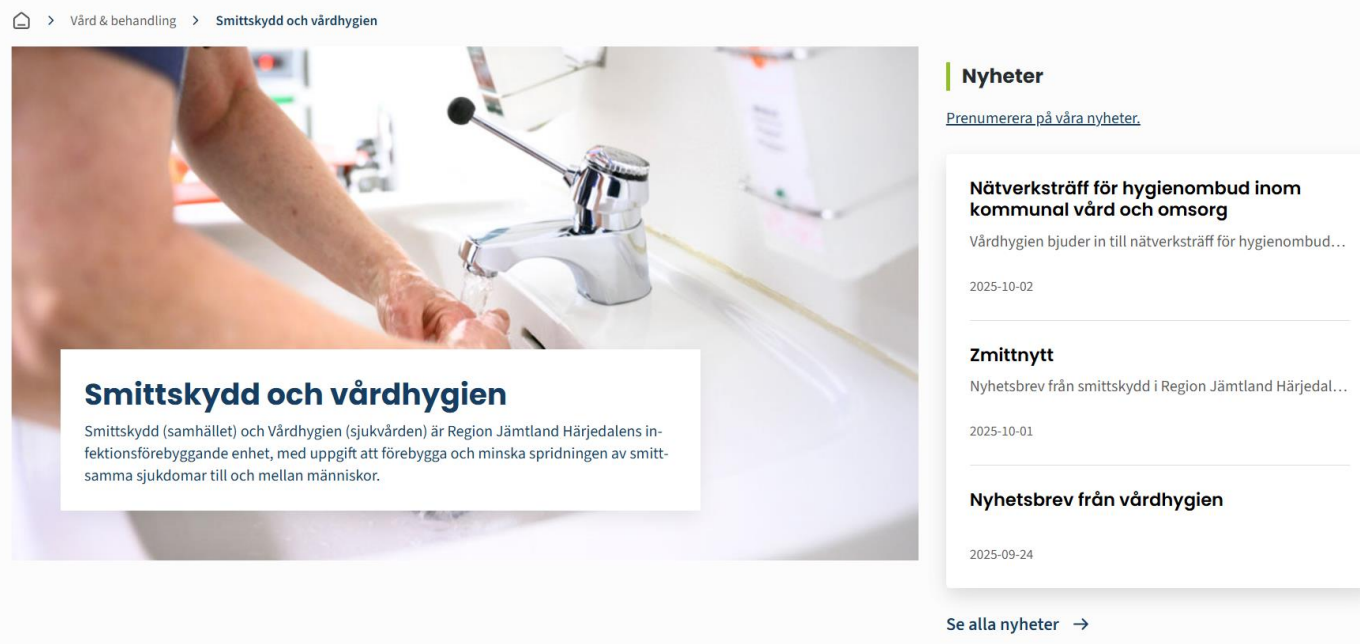
 HITTA RÄTT & RAPPORTERA RÄTT

- Känna till hur man söker info om olika **smittor**
- Navigera till:
 - Vårdhygiens hemsida
 - Lokala riktlinjer
 - Vårdhandboken
- Rapportera:
 - Avvikelser
 - Förbättringsförslag

Hitta till Smittskydd & Vårdhygiens hemsida

KLICKA HÄR

- Googla Vårdhygien region Jämtland Härjedalen

Vårdhygien

Vårdhygien är en rådgivande funktion för all regional och kommunal vård och omsorg. Vårdhygiens främsta uppgift är att förebygga uppkomst av vårdrelaterade infektioner samt att förebygga smittspridning genom rådgivning, utbildning och riktlinjer.

Vårdhygieniska riktlinjer

Kunskapsstöd vårdhygien

Kommunal vård och omsorg

Hitta till Smittskydd & Vårdhygiens hemsida

Kommunal vård och omsorg

Lokala riktlinjer

[Grundläggande vårdhygieniska rutiner inom kommunalvård- och omsorg](#)

Dokumentnummer: 74682-5 Dokumenttyp: Rutin Giltigt från: 2025-05-23 16:08:06

[Personalinformation vid skabb på SÄBO](#)

Dokumentnummer: 70354-2 Dokumenttyp: Meddelande Giltigt från: 2023-09-25 16:43:57

[Självskattning av basala hygienrutin för Kommunen](#)

Dokumentnummer: 76475-4 Dokumenttyp: Blankett Giltigt från: 2025-10-08 16:31:19

[Skabb på SÄBO](#)

Dokumentnummer: 70351-1 Dokumenttyp: Rutin Giltigt från: 2022-09-06 10:04:42

Vårdhygienisk egenkontroll

[Vårdhygienisk egenkontroll - För verksamheter som bedriver hemtjänst och hälso- och sjukvård i ordinärt boende](#)

[Vårdhygienisk egenkontroll - För verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård samt insats korttidsplats för vuxna och särskilda boendeformer enligt SoL och LSS](#)

[Bakgrund, vårdhygienisk egenkontroll - Verktyg för strukturerat ledningsarbete inom kommunal vård och omsorg](#)

Covid-19 rutiner

[Covid-19 rutiner till kommunal vård och omsorg | Vårdgivarwebb R.J.H](#)

Hygienombud

[Inbjudan till nätverksträff för hygienombud inom kommunal vård och omsorg](#)

Självskattning av basala hygienrutiner för Kommunal vård- och omsorg

Självskattning av basala hygienrutin för Kommunen vård- och omsorg

Datum/tid	Yrkeskategori	Enhet

Instruktion

Självskattningsformuläret utförs av vårdpersonal som har patientnära arbete. Vårdhygien rekommenderar att mätning via självskattningsblankett görs minst en gång/kvartal, oftare vid behov, lämpligen på Apt för att nå så många som möjligt. Mätningen är anonym, dvs inget namn på blanketten.

Självskattningen gäller antingen den första vårdtagaren som personalen haft kontakt med under arbetspasset eller så besvaras frågorna utifrån hur man vanligen arbetar. Samtliga frågor besvaras, med ett kryss i respektive ruta. Läs tex i informationsrutan innan självskattning men besvara frågorna sanningsenligt.

Resultatet sammanställs, redovisas och diskuteras med personalgruppen vid gemensamma möten. Syftet med självskattningen är, utöver att personalen blir påmind och informerad, att identifiera vilka eventuella brister som finns och att arbeta med förbättringsåtgärder kring dessa.

Korrekt desinfektion av händerna innebär att händerna desinfekteras med tillräcklig mängd för att möjliggöra inarbetning över handens alla delar under minst 30sek. Handdesinfektion ska göras omedelbart vid ankomst till medborgarens hem och innan du lämnar det, före och efter användning av handskar samt före hantering av ren/steril produkt.

Ring, armband/klocka, nagellack eller lösnaglar hindrar adekvat handdesinfektion och får ej användas.

Långt hår/skägg/huvudduk skall vara uppsatt för att inte hänga ner i arbetsfältet.

Använde du?	Ja	Nej	Om nej, varför	Ej aktuellt
Handdesinfektion direkt vid ankomst till medborgarens hem				
Handdesinfektion direkt innan du lämnade medborgarens hem				
Handdesinfektion direkt innan handskar eller omlägningsmaterial togs ur sin förpackning eller innan hantering av ren/steril produkt				
Handdesinfektion efter användning av handskar				
Handskar endast vid kontakt med, eller risk för kontakt med, kroppsvätskor				
Skyddsförkläde t. ex vid:	Ja	Nej	Om nej, varför	Ej aktuellt
När du hjälpt en patient med: •Toalettbesök • Personlig omvårdnad • Baddning				
• Byte av inkontinensskydd (blöjor) • Av- och påklädning				
• Såromläggning • KAD / RIK				
• Hantering av smutsvätt/avfall • Städning				
Arbetade du:	Ja	Nej	Om nej, varför	Ej aktuellt
I för arbetspasset rena arbetskläder				
I överdel med kort ärm som slutar ovanför armbågen				
Utan ring/ringar				
Utan armband/armbandsur				
Utan sår, plåster, bandage, förband, stödskenor eller motsvarande på				

Egenkontroll av följsamhet till basala hygienkrav och rutiner – Ett stöd för punktprevalensmätning – Socialstyrelsen har dessa

Egenkontroll av följsamhet till basala hygienkrav och rutiner

Bilaga 1. Formulär för observationer

Antal	Yrkes- kategori	Arbets- kläder	Fri från klockor, smycken, bandage och stödskenor	Korta naglar och fria från nagellack och annat konstgjort material	Kort eller uppsatt hår/ skägg/ huvud- duk*	Följsamhet till samtliga fyra steg	Desinfek- tion av händerna före	Desinfek- tion av händerna efter	Handtvätt med vatten och flytande tvål	Användning av skydds- handskar	Användning av engångs- förkläde/ skyddsrock	Följsamhet till samtliga fem steg	Följsamhet till samtliga nio steg
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													

*Ingår ej i föreskriften om basal hygien i vård och omsorg, se beskrivning av observation.

Vid följsamhet till hygienkrav och rutiner ifylles "Ja" och vid bristande följsamhet ifylles "Nej". Om arbetet vid observationen inte kräver handtvätt, skyddshandskar eller förkläde/skyddsrock ifylles "Ej relevant". Om "Ej relevant" är ifyllt räknas detta som följsamhet till hygienkraven och rutinerna. Sammanställ samtliga observationer, analysera resultatet och vidta eventuella förbättringsåtgärder.

Kommentarer från självskattningsblanketter inom kommunen

Klocka, ring, sår osv- *“Använder ett armbandsur som tål vatten. Rengör den ofta med tvål och vatten. Nödvändigt att ha då den visar klockslag såklart samt datum. Bättre med armbandsur än att behöva hålla på med telefonen. Bakterier av den också.”*

Används förkläde- *“Det beror på person”*

Handdesinfektion – *“Använder handskar oftare”*

Handdesinfektion – *“Handsprit finns inte tillgängligt i alla vårdtagares hem”*

Skyddshandske – *“Jag använder handskar vid alla moment inne hos vårdtagaren”.*

Skyddshandske- *”Att jag inte har möjlighet att tvätta händerna och att det ibland är ganska ohygieniskt hemma hos vårdtagare. I sådana fall använder jag handskar för att skydda mig själv”*

Reflektion & diskussion

💡 HUR ARBETAR VI MED HYGIEN PÅ VÅR ENHET?

- Har vi tydliga rutiner för att introducera ny personal?
- Hur tillser vi att medarbetar följer de rutiner som finns?
- Hur sprider vi ny kunskap efter utbildningar?
- Mäter vi självskattning kring basala hygienrutiner?
- Utför vår enheten observationsstudie vad gäller BHR?
- Sammanställs och återförs resultaten från mätningarna ovan?
- Vem ansvarar för att avvikelser rapporteras – och följs upp?

Sprid kunskap hos er — <https://www.folkhalsomyndigheten.se/rena-hander-raddar-liv/>

■ Tips på ett APT

Utbilda i handhygien och VRI

Hur börjar man? Ett viktigt första steg är att utbilda personalen om handhygien, smittspridning och vårdrelaterade infektioner. Praktisk träning av handhygien ska också ingå.

Föreläsningsmaterial

En presentation om vårdrelaterade infektioner, hur de uppkommer och hur smittspridning kan motverkas genom god handhygien och följsamhet till övriga basala hygienrutiner. Dessutom finns information om det nationella materialet Rena händer räddar liv från SKR och Folkhälsomyndigheten. Presentationen riktar sig till vård- och omsorgspersonal.

Presentationen finns som bildspel och som pdf och tar cirka 20 minuter att presentera. Det finns ett talmanus.

- [Presentation färdigt bildspel: Rena händer räddar liv \(PPSX, 2,8 MB\)](#)
- [Presentation: Rena händer räddar liv \(PDF, 2 MB\)](#)
- [Talamanus: Rena händer räddar liv \(PDF, 2 MB\)](#)

Fråga från verksamheten

- *Vi har hos oss arbetskläder, utgruppen har även fått ytterkläder, hur är det med hygien tank om personalen använder sina egna ytterkläder, är det ok? finns personal som röker å använder sina privat ytterkläder i jobbet, å det stinker rök när den personal går på morgonmöten å överrapporteringar, går även in till vårdtagare i privat jacka, är lite nyfiken hur hygieniskt det är*

Svar

Tyvärr finns idag ingen lagstiftning som reglerar att arbetsgivaren inom vård och omsorg ska tillhandahålla ytterkläder eller skor.

Det finns goda exempel där enskilda arbetsgivare står för skor och ytterkläder. Det är också en fråga som ni kan driva lokalt.

Det är här viktigt att man tillser att inte arbeta med ytterkläderna inne hos vårdtagarna. För att skydda sina egna ytterkläder är det även här viktigt att belysa att man arbetar enligt basala hygienrutiner för att minska risken för smittöverföring från dina ytterkläder till patienten, samt smittöverföring från patienten till dina ytterkläder. Vad gäller rökning så är det inget vårdhygiensikt men såklart inte trevligt för det

Fråga från verksamheten

- *Får man använda sig av en pulsklocka, då jag vill utifrån min hälsa ha koll på min puls?*

Fråga från verksamheten

- *Man kan väl inte behöva förkläde om man bara skall vara nära en medborgare. De är ju inte smittspridare om dom inte bär på någon särskild smitta?*

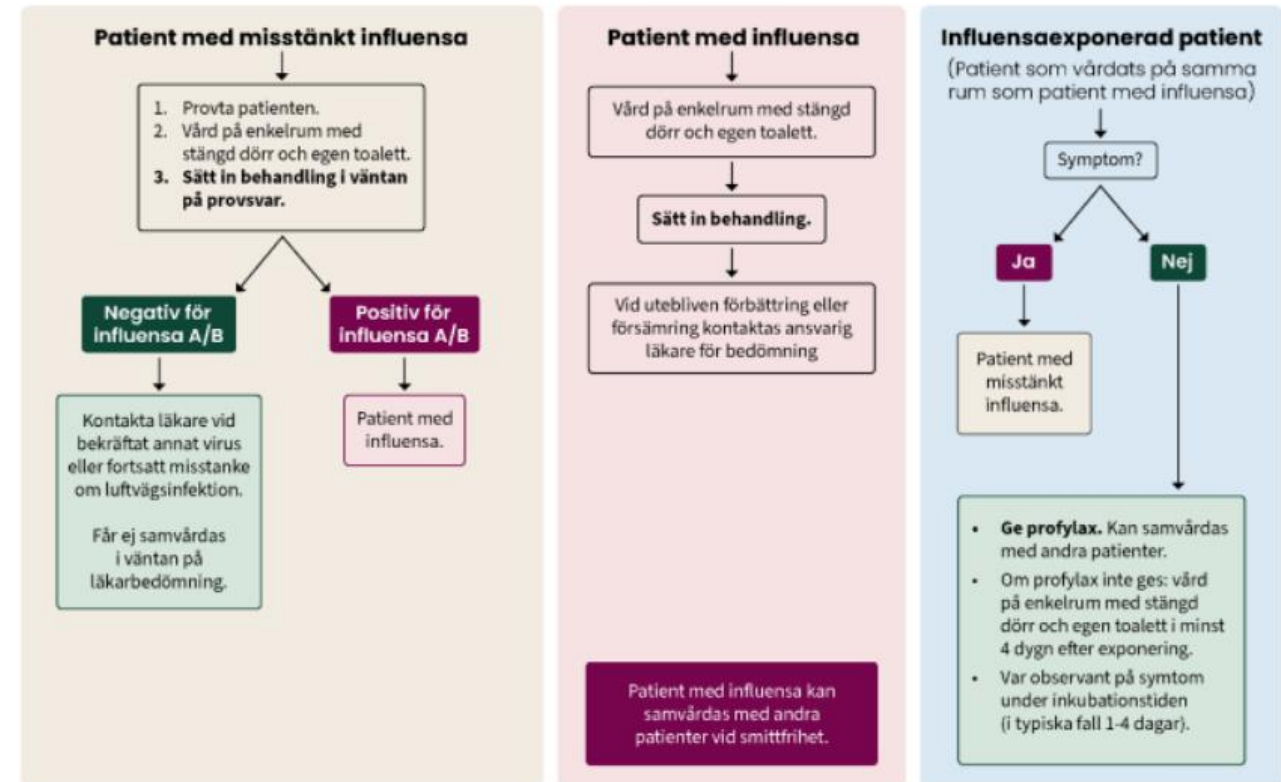
Influensa

Virusorsakad luftvägsinfektion - Rutin för profylax och behandling

Innehåll

Bakgrund	1
Symtom	2
Exponering	2
Utbrott	2
Provtagning	3
Behandling mot Influensa A och B	3
Postexpositionsprofylax mot Influensa A och B	3
Åtgärdslogaritmen vid misstänkt virusorsakad luftvägsinfektion	4
Vårdhygieniska aspekter	5
Transport av prover	5

Åtgärdslogaritmen vid misstänkt virusorsakad luftvägsinfektion

Tips att gå igenom på sin enhet

[Kunskapsstöd och regler](#)

[Statistik och data](#)

[Ansök och anmäl](#)

[Start](#) > [Publikationer](#) > Minska risken för att smitta kommer in och sprids på äldreboenden – checklista med reflektionsfrågor

Minska risken för att smitta kommer in och sprids på äldreboenden – checklista med reflektionsfrågor

Artikelnummer: 2023-12-8914 | Publicerad: 2023-12-18

[Öppna publikation](#)

Struktur för gemensam plattform

- Teamsgrupp för hygienombuden?
- Finnas för stöd och ge varandra inspiration?
- Finns chattfunktion – frågor som uppkommer här kan VH ta upp på nästa hygienombudsträff.
- Alltid välkommen att ringa/maila direkt

Nästa träff

- 2 gånger/termin? Vid behov kan möte kallas utöver ordinarie planering?
- Önskemål om månad under VT-26
- Tid kl.14-15?
- Behöver ni anmäla er till dessa träffar?
- Vid 3 eller färre deltagare ställs nätverksträffen in.

Ni är viktiga – för alla era patienter!

